

ARCHIV NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

LUDVÍK KUBA **(* 1863 – † 1956)**

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí: 1884–1944 (1963)

Značka fondu: 86

Číslo evidenčního listu NAD: 132

Evidenční číslo inventáře: 177

Zpracovala: Jiřina Janišová, Lucie Večerníková

Místo: Praha 1994, 2019

Ludvík Kuba (1863–1956)

Ludvík Kuba se narodil 16. 4. 1863 v Poděbradech jako druhé z jedenácti dětí zámečnicka Ludvíka Kuby a jeho manželky Anny, rozené Mikšovské. Kromě kreslení měl zálibu i v hudbě, postupně se naučil hrát na housle, klavír, varhany a další hudební nástroje. Od roku 1873 navštěvoval měšťanskou školu v Poděbradech.

V letech 1877–1879 Kuba studoval na pražské varhanické škole u Františka Zdeňka Skuherského. Další studium absolvoval na učitelském ústavu v Kutné Hoře, kde byl v té době ředitelem Gustav Adolf Lindner. Často zde maloval zákoutí historického města i jeho okolí a svými obrázky přispíval do časopisů. Zároveň se začal zabývat samostudiem slovanských jazyků, což velice dobře zhodnotil při svých etnografických a folkloristických aktivitách. Po ukončení studia v roce 1883 pracoval dva roky jako podučitel a intenzivně pracoval na prvním dílu sbírky Slovanstvo ve svých zpěvech, který vyšel v roce 1884. Ve stejném roce se rozhodl opustit učitelskou dráhu a věnovat se profesi národopisce a literáta. Podnikal časté studijní cesty na Lužici, do Haliče, na Ukrajinu a do Ruska. Nejčastěji však jezdil na Balkán, do Černé Hory a do Bosny a Hercegoviny.

Od roku 1888 si Kuba doplňoval malířské vzdělání u Karla Liebschera a na jeho doporučení nastoupil v roce 1891 na pražskou Malířskou akademii u Maxe Pirnera. V roce 1893 odjel do Paříže, kde studoval malířství na soukromé Académie Julian. Roku 1895 se oženil a brzy po svatbě odjeli manželé na roční pobyt do Mostaru, kde chtěl Kuba malovat cyklus Slovanstvo v obrazech.

Své dovednosti si Kuba prohloubil i v Mnichově, ve škole slovinského malíře Antona Ažbeho. Od roku 1904 žil ve Vídni a v roce 1910, před návratem do vlasti, podnikl tříměsíční cestu po Itálii, kde navštívil významná umělecká centra, Benátky, Florencii, Řím a Neapol. Od roku 1911 žil trvale v Praze. Pro neshody s uměleckým spolkem Mánes se věnoval především etnografické činnosti, za kterou se mu v průběhu let dostávalo řady uznání a ocenění ve vlasti i v zahraničí. Nadále podnikal studijní cesty a pracoval na dalších dílech své sbírky Slovanstvo ve svých zpěvech.

Do roku 1921 Kuba jezdil pravidelně s rodinou do Březnice u Příbrami, odkud pocházela jeho manželka, do domku jejích rodičů. Zde maloval žánrové obrázky z města i blízkého okolí. Podnikal odtud také výjezdy za malířskými náměty do různých koutů jižních Čech. V roce 1937 se zúčastnil jako člen oficiální delegace výstavy československého umění v Moskvě. Za svůj dlouhý život shromáždil bohatý obrazový materiál a téměř až do konce života pořádal také výstavy svých malířských prací. Ludvík Kuba zemřel v Praze 30. listopadu 1956 ve věku 93 let. Urna s jeho popelem byla v držení jeho jediného syna Ludvíka Maria Kuby a v roce 1992 byla uložena v urnovém háji v Kluku (Poděbrady).

Ludvík Kuba byl znalcem slovanského národopisu. Sbíral a vydával lidovou poezii a lidové slovanské písně. Je autorem cestopisných a etnografických studií, memoárů a studií o lidové hudbě, kterou představil umělecky i obsahově na plátně i ve svých knihách, čímž ji zdokumentoval pro další generace. Rozsáhlá sbírka Slovanstvo ve svých zpěvech (v 16 jazycích) svědčí o jeho etnografické tvorbě. Podobnou dokumentaci vytvořil v dalších pěti knihách Čtení o Lužici, Čtení o Starém Srbsku, Čtení o Makedonii, Čtení o Dalmácii, Čtení o Bosně a Hercegovině. Na svých cestách po Evropě sledoval a zaznamenával i všední život obyvatel. Tuto oblast ztvárnil v knihách Cesty za slovanskou písní, Zaslhlá paleta a Křížem krážem slovanským světem.

Ludvík Kuba navštívil Lužické Srby poprvé v roce 1886 a potom ještě třikrát v letech 1903, 1922 a 1923. Při svých cestách také vytvořil mnoho maleb lužickosrbských osobností, které dnes tvoří základ lužickosrbské galerie. Ve slovanských zemích obdržel Kuba mnoho vyznamenání a ocenění. Do Matice lužickosrbské (Maćica Serbska) zavítal v roce 1887, roku 1923 byl jmenován

čestným občanem města a roku 1945 mu Domowina udělila čestné občanství. Za celoživotní dílo obdržel roku 1934 výroční čestnou cenu Fondu Josefa Mánesa.

Literatura

Kovářna František, Ludvík Kuba, Praha (Galerie dr. Štěpána Ježe) 1935
Kuba Ludvík M., Melografické drama Ludvíka Kuby, Březnice 1980
Kyncl Vojta, Když u nás maloval Ludvík Kuba, Hradec Králové 1983
Míčko Miroslav, Národní umělec Ludvík Kuba. Praha 1950
Štech Václav Vilém, Národní umělec Ludvík Kuba, Praha 1949
Hulíková Veronika, Ludvík Kuba (1863–1956), poslední impresionista, Praha 2013

Vývoj a dějiny archivního fondu

Pozůstalost Ludvíka Kuby (AA 2431, AA 2432 a AA 2997) byla získána nákupem z antikvariátu Kniha v letech 1967 a 1985 a antikvariátu Ztichlá klika (AA 3966 a AA 4027) roku 2003, fotografie (AA 3507 a AA 4233) byly převedeny z oddělení Dokumentace NG. V roce 2020 byl fond rozšířen o soubor dopisů a fotografií, které daroval Jiří Švadlenka (AA 4282).

Archivní charakteristika fondu

Písemná pozůstalost Ludvíka Kuby obsahuje především odeslanou korespondenci manželům Augustiniovým do Českého Krumlova z let 1905-1944. Do roku 1910 převládá pracovní tematika, poté spíše osobní zprávy. Obsahuje i řadu údajů o prodeji Kubových obrazů (ministerské objednávky, nákupy Moderní galerie, portrétní zakázky). K nejcennějším pasážím patří Kubovy referáty o výstavách, především vídeňských, o činnosti Hagenbundu a jeho vztazích k SVU Mánes či o Kubových výstavách u Topiče a na českém venkově. Dovídáme se o Kubových knižních pracích, o sběratelství lidových písní z Dalmácie a Istrie, o cestách do Lužice.

Roku 2013 při podrobném zkoumání Kubovy korespondence přišla Mgr. Veronika Hulíková s teorií, že adresátem by mohl být krumlovský advokát JUDr. Josef Šmirous (†1927). S Kubou se seznámil v roce 1904, Kuba u něj často pobýval a Šmirous mu zprostředkoval prodej obrazů. Zasloužil se tak o soubor obrazů z Krumlova, který byl vystaven na Kubově výstavě v Praze 1922, což Kuba zmiňuje ve svém dopise z 18. 1. 1922 (AA 2997/63) a Šmirousovo jméno se skutečně objevuje v recenzích výstavy. Šmirous měl dva syny Karla a Vladimíra, jejichž jména se též objevují v dopisech.

Záznam o uspořádání fondu a sestavení pomůcky

Inventář byl vytvořen v souladu se Zásadami pro zpracování osobních archivních fondů a pro psaní jejich inventářů, platných ve shodě s prováděcí vyhláškou č. 645 zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V rámci vnitřní skartace byly vyraženy pomocné obálky a desky. Fond zpracovala Jiřina Janišová v roce 1994 a doplnila Lucie Večerníková roku 2018. Je uložen pod přírůstkovými čísly AA 2431 – AA 2432, AA 2997, AA 3507, AA 3966, AA 4027, AA 4233 a AA 4282.

Inv. č.	Obsah	Počet ks/II	Časový rozsah	Př. č. AA	Č. kart.
Korespondence odeslaná					
1	Augustinovi (Šmirous Josef) Wien (Vídeň), 22. 11. 1904 Wien (Vídeň), 10. 4. 1905 Wien (Vídeň), 2. 5. 1905 Lázně Bělohrad, 19. 7. 1905 Český Krumlov, 26. 8. 1905 Březnice, 30. 8. 1905 Poděbrady, 8. 9. 1905 Březnice, 24. 9. 1905 Březnice, 27. 9. 1905 Wien (Vídeň), 31. 10. 1905 Wien (Vídeň), 18. 2. 1906 Wien (Vídeň), 20. 3. 1906 Wien (Vídeň), 1. 5. 1906 Wien (Vídeň), 5. 5. 1906 Březnice, 9. 7. 1906 Wien (Vídeň), 7. 5. 1906 Křinec, 31. 8. 1906 Přistoupim, 8. 9. 1906 Český Krumlov, 5. 10. 1906 Poděbrady, 12. 11. 1906 Wien (Vídeň), 25. 11. 1906 Wien (Vídeň), 20. 12. 1906 Wien (Vídeň), 18. 1. 1907 Wien (Vídeň), 12. 2. 1907 Wien (Vídeň), 11. 3. 1907 Březnice, 28. 5. 1907 Březnice, 6. 7. 1907 Březnice, 27. 8. 1907 Březnice, 30. 8. 1907 Březnice, 4. 9. 1907 Wien (Vídeň), 3. 10. 1907 Wien (Vídeň), 22. 11. 1907 Wien (Vídeň), 27. 12. 1907 Wien (Vídeň), 12. 4. 1908 Wien (Vídeň), 6. 5. 1908 Wien (Vídeň), 12. 5. 1908 Březnice, 15. 9. 1908 Wien (Vídeň), 18. 12. 1908	127 II	1904-1944, b. d.	2997	1

Wien (Viedeň), 13. 2. 1909				
Wien (Viedeň), 29. 5. 1909				
Wien (Viedeň), 3. 6. 1909				
Ratboř, 17. 8. 1909				
Wien (Viedeň), 27. 8. 1909				
Wien (Viedeň), 19. 12. 1909				
Capri, 11. 3. 1910				
Březnice, 3. 7. 1910				
Pardubice, 9. 9. 1910				
Wien (Viedeň), 9. 12. 1910				
Wien (Viedeň), 20. 4. 1911				
Wien (Viedeň), 2. 5. 1911				
Březnice, 11. 6. 1911				
Jičín, 21. 6. 1911				
Špičák, 3. 10. 1911				
Praha, 1. 11. 1911				
Praha, 1. 5. 1912				
Praha, 25. 6. 1912				
Březnice, 12. 7. 1912				
Český Krumlov, 8. 8. 1912				
Libice nad Cidlinou, 26. 8. 1912				
Březnice, 21. 9. 1912				
Praha, 9. 12. 1912				
Praha, 4. 5. 1916				
Praha, 14. 9. 1921				
Praha, 18. 1. 1922				
Chróścice, 5. 7. 1922				
b. m., 12. 12. 1922				
Praha, 20. 4. 1927				
Praha, 20. 4. 1933				
Praha, 19. 4. 1934				
Praha, 5. 10. 1934				
b. m., 8. 7. 1944				
b. m., b. d.				
2 Čapek Karel	1 list	1936	4027	1
[Praha], 8. 5. 1936 (dopisnice)				
3 Čech J.	1 list	1919	2432	1
Praha, 6. 2. 1919 (dopisnice)				
4 [Knittl]	2 ll	1884	2431	1
Kutná Hora, 14. 3. 1884				
5 Koubský T.	1 list	1916	2997	1

	Praha, 4. 5. 1916				
6	Lumír (časopis) [Praha, 4. 1. 1917] (dopisnice)	1 list	1917	3966	1
7	Mádl A. Wien (Viedeň), 17. 2. 1907 (dopisnice)	1 list	1907	3966	1
8	Zahel Alois Adolf Praha, 12. 10. 1921 (pohlednice) Praha, 9. 11. 1921 (pohlednice) Praha, 10. 1. 1922 (pohlednice) Praha, 7. 11. 1923 (pohlednice) Praha, 18. 8. 1924 (pohlednice) Praha, 3. 7. 1926 (pohlednice) Praha, b. d. (pohlednice)	7 ll	1921-1926, b. d.	3966	1

Tisky

9	Pozvánka na slavnostní otevření Galerie Ludvíka Kuby	1 kus	1959	2997	1
10	Pozvánka na zahájení výstavy životního díla Ludvíka Kuby	1 kus	1963	2997	1
11	Pozvánka na výstavu Z díla Ludvíka Kuby	1 kus	1963	2997	1
12	Pozvánka na výstavu Z malířského díla Ludvíka Kuby	1 kus	1963	2997	1
13	Pozvánka na slavnostní návštěvu Galerie Ludvíka Kuby	1 kus	1963	2997	1

Fotografie

14	Osobní fotografie	3 ks	b. d.	3507	1
15	Fotografie díla	24 ks	b. d.	2997, 4233	1

Dodatek

16	Kuba Ludvík – Jandovi [Sněžné na Moravě, 20. 7. 1942] (pohlednice) Praha, 11. 8. 1942 (navštívenka) Praha, 19. 8. 1942 (navštívenka) Hlinsko, 21. 8. 1942 (navštívenka) Praha, 2. 9. 1942 Praha, 3. 9. 1942 (pohlednice) Praha, 25. 10. 1942 [Praha], 18. 11. 1942 (zálepka) Praha, 23. 11. 1942 (zálepka) Praha, 23. 11. 1942 (zálepka) [Praha], 1. 12. 1942 (zálepka) [Praha], 13. 2. 1943 (pohlednice) [Praha, 2. 3. 1943] (dopisnice) Praha, 25. 10. 1943 [Praha, 24. 12. 1943] (pohlednice) [Praha], b. d. (dopisnice)	17 II	1942-1943, b. d.	4282	1
17	Soubor fotografií manželů Kubových	13 ks	1942	4282	1

Tiráž

Ludvík Kuba (1863–1956), soupis osobního fondu

časový rozsah fondu: 1884–1944 (1963)

počet evidenčních jednotek: 1 karton

počet inventárních čísel: 15

rozsah v bm: 0,04 m

stav ke dni: 1. 12. 2020

jméno zpracovatele: Jiřina Janišová, Lucie Večerníková

číslo evidenčního listu NAD: 132

číslo evidenční pomůcky: 177

počet stran: 8

schválil dne: 30. 4. 2019 Mgr. Tomáš Hylmar

č. j.: 52/2019 - ANG